

Kuukiri

Mai 2025

[Loe uudiskirja veebis.](#)

Kuldse Liiga aeg hakkab kätte jõudma

Tosin aastat tagasi ei mõeldud palju sellele, et tervist kahjustava töö vähenemise ja tervisele elukondlikult suurema tähelepanu pööramine koos elukvaliteedi ja meditsiinilise teeninduse paranemisega, tõuseb keskmine vanus kiiresti. Eesti oli keskmine oodatav eluiga 30 aastat tagasi 66, nüüd aga 79 aastat!

See tähendab, et suur osa tööealisest ja -võimelisest elanikkonnast on vanuses, keda varem nimetati vanadeks ja sunniti vanuse tõttu töölt lahkuma ja tõrjuti tööturult kõrvale. Tänapäeval on selline tööandjate ja personalijuhtuude käitumine sulaselge rumalus, kuid nagu me teame, tehakse pahatihti niimoodi edasi ning jätkuvalt võib olla isegi napilt üle viiekümne aasta vanustel võimetele vastava töö leidmisega raskusi. Tervena elatud aastaid on keskmiselt ligi kuuskümmend, kuid järjest rohkem on juba ka neid, kellel on võimalik olnud vältida vanuselist diskrimineerimist ning elavad aktiivset tööelu paarkümmend aastat kauem, aga õnnelikena võivad end tunda järjest rohkem saja-aastasedki.

Hoiakud on tööturul ja ühiskonna elus visad muutuma. Kuldne Liiga alustas sellest, et juhtis meediaettevõtete tähelepanu, et kui räägiti „eakatest“ üle 50 aastastest inimestest, oli kohutav komme juurde panna depressiivsed, ilmsete füüsiliste vaevuste käes kannatavate inimeste pildid, kes heal juhul söödavad plangu ääres tuvisid. Meie valgustustegevusel on olnud edu ning nüüd me enam selliseid illustratsioone tavaliselt ei näe, sest küllaga on pilte sportivatest ja tantsivatest või muidu ägedatest üle kolmveerand sajandi elanud

inimestest. Kui aga keegi märkab veel selliseid kohatuid illustreerivaid pilte, mis vanust naeruvääristavad või alandavad, andke palun Kuldsele Liiga teada!

Kuid tööandjate ja organisatsioonijuhtide pööramine „näoga valguse poole“, kui kasutada kujundlikku keelt, ei ole lihtne, sest ikka tundub, et noortega oleks lihtsam hakkama saada. Paljud kardavad vanemaid inimesi, et äkki hakkavad sobimatul kombel õpetama, torisema või ei soovi uuendustega kaasa minna. Kindlasti on ka selliseid ning eks igaüks peab ka peeglisse vaatama, nii vana kui noor, kui neid ei soovita töökohal hoida või tööd pakkuda. Kuid enamasti on siiski takistuseks eelarvamused ja oskamatus erinevate eagruppidega suhelda ja inimesi motiveerida.

Kuldse Liiga tegevussuunad ja projektid ongi nende ja paljude teiste vanusega seotud probleemide lahendamiseks tööturul, töökeskkonnas, kogukonnaelus ja ühiskonnas laiemalt. Kuuendal juunil valitaval ühingu uuel juhatusel saab olema aina laienev tööpõld suurte väljakutsetega, sest rahvastiku vananemisel avanevad uued võimalused tuleb ära tunda ning majanduses ja ühiskonnaelus ära kasutada. Meil on võimalik aidata kaasa sellele, et igaüks võiks elada täisväärtuslikult kuni hetkeni, kui ta ära kutsutakse.

Aimar Altosaar
Kuldse Liiga juhatuse liige

Vanemaealiste huvikaitsevõrgustiku esimene kohtumine NOVA 3 projekti raames

23. mai 2025 toimus Nordic Hotel Forumis vanemaealiste huvikaitsevõrgustiku esimene kohtumine NOVA 2 projekti raames. Koosolekut juhatas võrgustiku eesistuja Agu Laius, kes tutvustas projekti „Vanemaealiste huvikaitse arendamine riigis ja omavalitsustes (NOVA 2). 2025–2026“. Uus projekt on loomulik jätk senisele tööle vanusesõbraliku Eesti suunas. Rahastamisotsuse viibimise tõttu sai projekt ametlikult alata alles märtsis. Projekti eesmärgilks on tõsta vanemaealiste huvikaitse taset nii riiklikul kui kohalikul tasandil ning suurendada kaasatust ja koostööd erinevate osapoolte vahel. Olulisel kohal on vanemaealiste nõukogude ja maakondlike kogude töö toetamine, üleriigilise võrgustiku arendamine ning vanusesõbraliku elukeskkonna edendamine koostöös kohalike omavalitsuste ja kodanikuühiskonnaga.

Projektipartneriteks on Tallinna Ülikool, SA Poliitikauuringute Keskus Praxis, MTÜ Vabatahtlikud Seltsilised ning MTÜ Harjumaa Pensionäride Ühendus.

Koosolekul käsitleti põhjalikult üht olulisemat ja murettekitavamat valdkonda – vanemaealiste vastast vägivalda ja nende õiguskaitse võimalusi.

Oksana Nikiforova (Põhja prefektuuri politseiiaoskonna grupijuht) andis ülevaate vägivallakuritegudest vanemaealiste suhtes. Ta tõi välja, et vanemaealised satuvad sageli kuritegude ohvriks just lähisuhetes või oma koduses keskkonnas. Räägiti riskifaktoritest, mis mõjutavad vägivalda kordumist ja süvenemist. Nikiforova tutvustas ka MARAC teenust, mis võimaldab erinevatel spetsialistidel koos riskiolukordi hinnata ja lahendusi otsida.

Lenne Indov (Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi põhiteenuse juht) tutvustas riiklikku ohvriabi süsteemi ning rõhutas, et abi saamiseks võib pöörduda igal ajal – kriisiabi telefon 116006 töötab ööpäevaringselt. Indov rõhutas, et oluline on ohvrite varajane märkamise ja aitamise võimekus kõigis sektorites. Ohvriabitöötajatele ja teistele spetsialistidele pakutakse e-koolitusi ning juhiseid juhtumite lahendamiseks.

Notar Heleriin Kulla (Notarite Koda) keskendus õiguslastele küsimustele, mis puudutavad vanemaealiste vara ja isiklike õiguste kaitset. Ta selgitas, millal ja miks võiks teha testamendi või kinkelepingu, tutvustas ülalpidamislepingu olemust ning rõhutas, et paljud ei tea, et eestkoste saab määrata ka osaliselt, näiteks ainult kinnisvaratehingute tegemiseks. Kulla soovitas tulla konsultatsiooni ning märkis, et teadlikkuse tõstmine õiguslike võimaluste osas on hädavajalik, et vältida vanemaealiste väärkohtlemist ja nende vara kuritarvitamist.

Koosolek tõi selgelt esile vajaduse tugevdada strateegilist koostööd, parandada info liikumist eri tasandite vahel ning tõsta vanemaealiste teadlikkust oma õigustest ja võimalustest.

Kahjuks ei saanud seekord esineda Signe Riisalo kurbade sündmuste tõttu. Loodame, et tal õnnestub septembris rääkima tulla sotsiaalvaldkonna arengutest 2025-2026 kui leiab aset NOVA 2 projekti raames järgmine vanemaealiste huvikaitsevõrgustiku kohtumine.

Krista Mulenok

MTÜ Kuldne Liiga vanemaealiste huvikaitsevõrgustiku koordinaator

Soovitus kõigile vanemaealiste kogudele enne valimisi omavalitsutes: Rae valla vanemaealiste nõukogu kuulas erakondade mõtteid

Rae valla vanemaealiste nõukogu otsustas kevadel, et kutsutakse erakondade esindajad enne valimisi rääkima nende plaanidest, mida kavatsetakse järgmisel perioodil teha vanemaealiste elu-olu parandamiseks vallas. Arutelu toimus 28. Mail. Korraldasime sellise arutelu nii vara enne valimisi, et anda erakondadele soovitusi nende valimisprogrammide sisustamiseks.

Kutsusime osalema kõigi 8 vallas tegutseva erakonna esindajad. Arutama tulid Eesti Rahvuslaste ja Konservatiivide Erakonna, Parempoolsete Erakonna, Reformierakonna, Keskerakonna ja Isamaa esindajad. Arutelu juhtima palusime Toomas Aru, valla kultuurikeskuse juhataja.

Vanemaealiste nõukogu on mitmel korral arutanud, et vallas peaks olema eakate hooldekodu, et lähedased saaksid selle elanikke võimalikult tihti külastada. Kõik arutelejad pidasid oluliseks, et valda tuleb rajada hooldekodu. Bärbel Salumäe teavitas, et vallavalitsus on selles suunas ka tegutsenud ja peab läbirääkimisi arendaja ja võimaliku teenuse osutajaga, et Lagedile hooldekodu rajada.

Toodi esile, et sotsiaalhoolekanne on kasvav kulu igale omavalitsusele. Seetõttu rõhutati, et omavalitsuses tuleb edendada just teenuseid, koduhooldus, teenusmaja jt, et inimesed saaksid võimalikult kaua elada oma kodus või iseseisvat elu, kus vajalikud teenused on kättesaadavad ja hästi korraldatud. Jutuks tuli ka päevakeskuse, kuhu saaks oma lähedase päevaks tuua, teema. Rae sotsiaalkeskuse võimalused on selleks piiratud. Sotsiaalhoolekande kulude vähendamiseks peeti vajalikuks mitmekesiseid ennetustegevusi. Nende teenuste enamaks pakkumiseks on oluline, et valla igas kandis oleks nn kogukonnakeskus, kus toimuksid juhendatud tegevused, töötaksid ringid ja korraldatakse loenguid ning oleks lihtsalt kokkusaamise ja suhtlemise koht. Samuti on olulised terviserajad valla kogukondades, mitte üksnes keskasulates.

Vanemaealiste nõukogu on pidevalt taotlenud, et ühistransport võimaldaks inimestel tulla Jürisse, kuhu koondub üha rohkem avalikke teenuseid ja kus toimuvad kultuuri- ja vaba aja üritused. Arutajad nõustasid probleemiga ja pidasid lahenduste leidmist oluliseks. Kõik lahendused ühistranspordi (olgu need maakonna- või siseliinid) parandamiseks vajavad palju lisaraha. Need kulud on vaja valla eelarves ette näha. Teatud piirkondades tuleb kaaluda nõudetranspordi rakendamist. Tallinna lähipiirkonnas peeti vajalikuks teha koostööd

Tallinna Linnavalitsusega pikendamaks linnaliin kuni Assakuni ja rajada Assaku kanti ka pargi ja sõida parkla. Saime teada, et ka selles suunas on vallavalitsus alustanud läbirääkimisi. Vanemaealiste nõukogu ei välistanud, et kättesaadava ühistranspordi puhul oleks kehtestatud ka ühtne pileti hind, sest olulisem on ühistranspordi kasutamise võimalus.

Üksmeel oli selleski, et liikuvuse edendamiseks on jätkuvalt oluline arendada kergliiklusteede võrgustikku, samuti toodi esile, et vanemaealised vajavad oma liikumisteedele istepinke. Istepinkide vajadusest on palju räägitud, nende paigaldamine ei vaja liiga palju ressursi, aga seni on vähe tehtud. Ootused on, et uus vallavalitsus tegutseb otsutavamalt.

Tõsteti esile heakorra olulisus vallas, et sellele jaguks ka vallavalitsuse tähelepanu. Kui keskkond on kena, siis seal on ka sodimist ja reostamist oluliselt vähem.

Mitme erakonna esindajad tõid välja, et vallavalitsus ei peaks panema ressursi objektidele, mille vajalikkus praegustes oludes ja aruteludes esile toodust tulenevalt on küsitav. Selles kontekstis mainiti nn Ülemiste promenaadi Vanemaealiste nõukogu liikmed noogutasid nõustuvalt.

Toodi esile, et valla vanemaealised on toimekad ja vallas tuleks luua neile lihtsad võimalused leida endale sobiv töökoht kodu lähedal.

Arutelu kulges sisukas üksteist mõistvas õhkkonnas. See annab lootust, et enamik erakondi lisab esile toodud oluliste teemade lahendamise ka oma valimisprogrammidesse ja -lubadustesse.

Agu Laius,

MTÜ Kuldne Liiga, Rae valla vanemaealiste nõukogu esimees,
agu.laius@gmail.com

Toeta Kuldset Liigat annetusega, tee püsiannetus pangas!

Kuldne Liiga vajab oma tegevuse hoogustamiseks ja vanemaealiste huvikaitseks toetajate annetusi.

Annetuse saab teha **MTÜ Kuldne Liiga pangakontole EE697700771000924787**, selgituseks: Annetus.

Sinu annetus aitab Kuldsel Liigal saavutada, et Eesti oleks vanusesõbralik.

MTÜ Kuldne Liiga on kantud [Vabariigi Valitsuse tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja](#) ning ühingu tehtavad annetused on tulumaksuvabad.

MTÜ Kuldne Liiga uudiskiri. Rohkem infot: www.liiga.ee
Antud postiloend töötab vaid uudiskirja edastamiseks.

Uudiskirja sisule reageerimiseks saada kiri: info@liiga.ee
Uudiskirja listiga liitumiseks või lahkumiseks saada kiri: nova@liiga.ee